Cena za egzemplarz 15 groszy. Cena za egzemplarz 15 groszy

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.

OGŁOSZENIA obllcza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA I EKSPEDYCJA znajduje się w Katowicach, ul. Św. Stanisława 4.

Nr. 52 | Katowice, wtorek 4-go marca 1930. | Rok 29

Odznaczenie prezydenta Rzeczpospolitej Mościckiego najwyższym orderem finlandzkim.

Warszawa. W sobotę o godz. 13 poseł finlandzki w Warszawie Idman udał się w towarzystwie atache wojskowego, pułkownika Ernsta na Zamek celem wręczenia P. Prezydentowi Rzplitej wielkiej wstęgi orderu „Białej Róży Finlandzkiej". Uroczystość ta odbyła się w sali audjencjonalnej. W otoczeniu P. Prezydenta znajdowali się wiceminister spraw zagranicznych Wysocki, dyrektor protokółu Romer, dyrektor Szumlakowski, zastępca naczelnika wydziału wschodniego Raczyński, zastępca dyrektora protokułu dyplomatycznego Przeździecki, szef kancelarji cywilnej P. Prezydenta Rzplitej dr. Lisiewicz, szef gabinetu wojskowego, pułk. Głogowski, oraz adjutanci przyboczni, rotmistrz Calewski i kapitan Suszyński.

Po uroczystościach P. Prezydent podejmował obecnych śniadaniem.

Zjazd lekarzy polskich.

Warszawa. W sali Towarzystwa Higjenicznego odbył się pierwszy ogólno-polski zjazd lekarzy szpitalnych, zorganizowany przez Związek Lekarzy państwa polskiego. Celem zjazdu jest zwrócenie uwagi czynników rządowych na konieczność wyrównania pewnych nieścisłości ustawodawczych przez wydanie odpowiedniego rozporządzenia wykonawczego. Na zjazd przybyło około 500 uczestników. (PAT.)

Sprawa mieszkaniowa w Polsce.

Warszawa. W dniu 2 bm. w sali konferencyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego odbyła się konferencja, poświęcona sprawie mieszkaniowej, zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Reformy Mieszkaniowej. Mówcy oświetlali zagadnienie z punktu widzenia racjonalizacji i normalizacji budowli masowych, wreszcie z punktu widzenia finansowej możliwości zrealizowania wielkiego planu budowy mieszkań w Polsce. Referenci nie ukrywali zupełnie przed licznie zebranymi słuchaczami trudności, jakie przed społeczeństwem polskiem leżą w rozwiązaniu tego zagadnienia. Wykazując m. i. konieczność wybudowania w Polsce około miljona izb celem zaspokojenia głodu mieszkaniowego, wskazywali na te możliwości realne, które w płaszczyźnie i perspektywie polskiego życia gospodarczego leżą i wydają się zupełnie wykonalne. (PAT.)

Zawarcie umowy polsko-hiszpańskiej.

Warszawa. Dnia 1 marca b. r. nastąpiła w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych traktatu Polski z Hiszpanją o konsyljacji, postępowaniu sądowem i arbitrażu. Wymieniony traktat podpisany został w Madrycie 3 grudnia 1929 r. Wymiany powyższej dokonali ze strony Polski minister spraw zagranicznych Zaleski, ze strony zaś Hiszpanji poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Hiszpanji w Warszawie Sylwio Fernandes Balin.

Prezydent Rzeszy niem. pośredniczy pomiędzy rządem a frakcjami parlamentarnemi.

Berlin. Audjencja przewodniczących frakcji centrowej i niemieckiej partji ludowej u prezydenta Hindenburga nie zmieniła dotychczasowej sytuacji wewnętrzno-politycznej. Stanowisko zajęte przez prezydenta w sprawie żądania daniny koła parlamentarne uważają za akt polityczny o bardzo doniosłem znaczeniu. Jak się bowiem okazuje na piątkowem posiedzeniu gabinetu przybył podsekretarz stanu dr. Meisner, który w imieniu prezydenta oficjalnie miał oświadczyć, że prezydent życzy sobie, aby przyjęto postulat daniny. Prezydent Hindenburg wychodzi z założenia, że w czasach obecnych sfery, którym kryzys gospodarczy nie dał się zbytnio we znaki, winny pośpieszyć z pomocą ofiarom bezrobocia. Koła polityczne wskazują, iż tego rodzaju ingerencja prezydenta na posiedzeniu gabinetu dotychczas nie była praktykowana. Zdaniem tych samych kół, praktycznie oznacza wystąpienie prezydenta, iż opowiedział się on za wysuniętem przez socjal-demokratów hasłem daniny jednorazowej, tem samem zaś przeciwko planowi finansowemu ministra Moldenhauera, który jak wiadomo daninę odrzuca. Wskutek zaostrzonej sytuacji wewnętrzno-politycznej związanej z wystąpieniem prezydenta Hindenburga władze naczelne niemieckiej partji ludowej zebrały się dziś o godz. 5-tej po południu na narady, w toku których jednomyślnie przyjęto rezolucję, wysuwającą jako naczelny problem polityczny przeprowadzenie reformy finansowej w duchu uwolnienia produkcji niemieckiej od ciężarów i popierania gromadzenia się kapitałów. Tylko w ten sposób uda się skutecznie zwalczać bezrobocie. Rezolucja z całą stanowczością odrzuca wszelkie podwyższanie podatków bezpośrednich, do których zalicza proponowaną przez socjal-demokratów i popieraną przez partję centrową i prezydenta Hindenburga t. zw. daninę jednorazową od wyższej kategorji dochodów. Natomiast żąda rezolucja, aby w drodze ustawodawczej zagwarantowana została na rok 1930 redukcja wydatków w budżecie Rzeszy. (Pat.)

Jubileusz 80 lecia urodzin prezydenta Czechosłowacji.

Praga. W związku z 80-leciem prezydenta Masaryka odbyła się tu uroczysta akademja stronnictwa socjalno-narodowego, na której w pośród innych mówców przemawiał minister Benesz, na temat „Masaryk jako polityk". Mówca podkreślił polityczne przygotowanie prezydenta Masaryka, dzięki któremu stanął on siłą faktu w chwili wybuchu wojny na czele czechosłowackiego ruchu niepodległościowego. W dalszym ciągu podkreślił mówca socjalne prace prezydenta i wskazał, że w całej swej działalności był wzorem dla obywateli czechosłowackich. (P. A. T.)

Nowy rząd francuski.

Paryż. Rząd ukonstytuował się ostatecznie w sposób następujący: prezydjum i sprawy wewnętrzne Tardieu, sprawiedliwości Perret, sprawy zagraniczne Briand, wojna Maginot, marynarka Dumesil, marynarka handl. Rollin, finanse Reinaut, budżet Germain Martin, oświata Maraut, kolonje Pietri, poczty i telegrafy Malarne, zdrowie publiczne de Vire Ferry, rolnictwo Fernand Dawid, praca Laval roboty publiczne Pernot, lotnictwo Laurenc Eynac, renty Champetiers de Ribes.

W skład nowego gabinetu wchodzi 5 senatorów i 29 deputowanych. 3 deputowanych należy do lewicy demokratycznej, 1 do unji demokratvcznej, 1 jest dziki, 8 deputowanych należy do republikanów lewicowych, 6 do lewicy radykalnej, 2 do lewicy socjalnej, 2 do socjal-republikanów, 2 do niezależnej lewicy, 2 do socjal-radykałów, 3 do grupy Marine'a, 1 do demokratów ludowych.

Paryż. W skład delegacji francuskiej na konferencje morską w Londynie wejdą m. in. Tardieu, Briand, Dumesil, Pietri, de Fleuriau. (Pat.)

„Mitteleuropäische Wirtschaft"

Wrocław. (WTB.) Dnia 28 lutego b. r. rozpoczęły się tu 3-dniowe obrady 5-go zjazdu międzynarodowej organizacji państw środkowo-europejskich noszącej nazwę „Mitteleuropäische Wirtschaft", która w latach poprzednich odbyła już cztery zjazdy w Wiedniu, gdzie również mieści się jej zarząd centralny. Zadaniem organizacji jest stworzenie środkowo-europejskiego porozumienia gospodarczego w rodzaju ekonomicznej Paneuropy. Na czele organizacji stoi cały szereg wybitnych przedstawicieli świata politycznego i gospodarczego. Obradom przewodniczy prezes Wirtschaftstagu i prezes wiedeńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej Fryderyk Tilgner. Przemówienia powitalne wygłosili nadprezydent prowincji Dolno-Śląskiej Luedemann i przedstawiciele władz Rzeszy, Wrocławia i t. d. Na zjazd przybyło przeszło 200 uczestników z Niemiec, Austrji, Czechosłowacji, Polski, Węgier i Jugosławji.

Zgon Kardynała Merry del Val'a

kierownika polityki Stolicy świętej za Piusa X.

Donieśliśmy wczoraj o nagłej śmierci b. kardynała sekretarza stanu Merry del Val w Rzymie. Od roku 1914, t. j. od zgonu swego protektora papieża Piusa X, kardynał ten nie odgrywał już roli politycznej w Watykanie, należał jednak do najwybitniejszych i najpopularniejszych kardynałów Kurji rzymskiej, a zajmując wysokie reprezentatywne stanowisko archiprezbitera kapituły watykańskiej, występował publicznie w ostatnich czasach dosyć często.

Kardynał Merry del Val.

Merry del Val pochodził z arystokratycznej rodziny hiszpańskiej. Urodził się w Londynie w roku 1865, jako syn dyplomaty hiszpańskiego. Jako młody ksiądz skończył akademję Dei Nobili Ecclesiastici w Rzymie, znaną pepinierę dyplomatów watykańskich. Już w 30-tym roku życia pełnił służbę dyplomatyczną, w 35-tym został arcybiskupem tytularnym Nicei, w r. 1901 reprezentował Papieża przy koronacji króla angielskiego Edwarda VII. Po zgonie Leona XIII został mianowanym sekretarzem konklawe i św. Kollegium i na tem ważnem, politycznem stanowisku poznał i polubił go patrjarcha wenecki, który wówczas uzyskał tjarę pod imieniem Piusa X. Nowy papież pozostawił 38-letniemu prałatowi na stałe kierownictwo dyplomacją Kościoła, najpierw w charakterze prosekretarza, a następnie kardynała sekretarza stanu. Mianowany kardynałem w r. 1903 był Merry del Val przez długi czas najmłodszym członkiem Św. Kollegium i równocześnie — przez całe 11 lat pontyfikatu Piusa X— najwpływowszą osobistością w Watykanie. Dodajmy, że w jego osobie po raz pierwszy od niepamiętnych lat sekretarjat stanu objął nie-Włoch. Co prawda, młody kardynał przez długi pobyt w Rzymie zżył się tak gruntownie ze środowiskiem włoskiem, że prawie zapomniano o jego pochodzeniu hiszpańskiem i w r. 1922, podczas konklawe pisma włoskie wymieniały go jako kandydata do tjary.

Darzony zupełnem zaufaniem Piusa X Merry del Val kierował polityką

Stolicy św. niemal samodzielnie. Jego poprzednik, kard. Rampolla, za Leona XIII zdołał uniknąć zerwania z Francją mimo rosnących tam w rządzie wpływów masońskich, które ujawniły się w wyborze Prezydenta Loubeta (1899 r.) i w polityce Waldeck-Rousseau (1899—1902). Za Merry del Val'a przyszło jednak do zerwania, gdy prez. Loubet odwiedził w roku 1904 króla włoskiego w odebranym Papieżowi Rzymie. Nuncjusz paryski został wtedy odwołany, potem przyszło wypowiedzenie konkordatu przez Francję i okres „separacji", który trwał aż do zakończenia wojny światowej. Sytuacja Kościoła we Francji stała się na kilka lat krytyczna, gdyż rząd Combesa zrabował majątek kościelny, wypędził Kongregacje i wydał katolicyzmowi wojnę w szkolnictwie. Jednak walka ta odmłodziła i zahartowała Kościół francuski, budząc w klerze francuskim ducha apostolstwa i gorliwości, jakiego tam za czasów Konkordatu dawno nie było. „Kościół nie potrzebuje wielkich talentów, ale wielkich cnót" — te słowa Massillona sprawdziły się na katolicyźmie francuskim. Najwybitniejsi politycy francuscy, jak Waldeck-Rousseau i Clemenceau, nieraz wyrażali zdanie, że Konkordat był wybornem narzędziem w rękach państwa do krepowania Kościoła i z tego powodu starali się go utrzymać. Antykościelny fanatyzm Combesa doprowadził do rozdziału, który oswobodził Kościół francuski od policyjnej kontroli masońskiego rządu i wyszedł mu przez to na korzyść.

Polityce zmarłego kardynała zarzucano sympatje do Trójprzymierza, ale niesłusznie. W stosunku do Włoch nastąpiło pewne złagodzenie. Zresztą pontyfikat Piusa X poświęcony był głównie pogłębianiu religijności w Kościele, a mało polityce właściwej.

Merry del Val umiał znosić swe odsunięcie po śmierci Piusa X od dyplomacji z wielkim wdziękiem i pogodą. Był odtąd tylko kapłanem i to bardzo gorliwym. Jego piękna, męska twarz i żywe, młodzieńcze ruchy zwracały nieraz uwagę Rzymian. Z jego zgonem znika z senatu Kościoła wykształcony mąż stanu, człowiek wielkiej kultury osobistej, a przedewszystkiem kapłan, o którym cóż może lepiej świadczyć, jak to, że kochał go święty Papież?

Z ostatniej chwili

Liczba bezrobotnych we województwie śląskiem.

Katowice. Śląski Urząd Wojewódzki donosi, że w czasie od 20 do 26 lutego br. liczba bezrobotnych na terenie Województwa Śląskiego zwiększyła się o 1.676 osób i wynosiła 29.174 osób. Z tej cyfry przypada na górnictwo 2.334, hutnictwo 478, przemysły: metalowy 2.242, włókiennniczy 567, budowlany 5,730, papierniczy 59, chemiczny 26, drzewny 344, ceramiczny 716, wykwalifikowanych bezrobotnych było 742, niewykwalifikowanych 14.935, rolnych 23, umysłowych 978. Uprawnionych do pobierania zasiłku było 16.931 bezrobotnych, w tej liczbie z akcji specjalnej korzystało 793 osób.

Budżet województwa śląskiego.

Katowice. W dniach najbliższych Śląska Rada Wojewódzka Śląskiego na rok 1930-31, który w dochodach i rozchodach wynosi 118 miljonów złotych i jest zrównoważony. W roku ubiegłym budżet Województwa Śląskiego wynosił 111 miljonów złotych.

Kapitalizm pozbawia górników pracy.

Katowice. Na kopalni ks. Pszczyńskiego w Łaziskach zwolniono większą ilość robotników wbrew przepisom ustawy demobilizacyjnej.

Na skutek interwencji komisarza demobilizacyjnego zwolnieni robotnicy winni zostać z powrotem przyjęci do pracy, tym zaś robotnikom, którychby kopalnia wzbraniała się przyjąć, ponownie do pracy, zarząd kopalni wypłaci aż do czasu zatwierdzenia redukcji przez komisarza demobilizacyjnego całą należność zarobkową.

Tydzień Z. O. K. Z.

Katowice. W niedzielę 2 marca rozpoczął się na terenie Górnego Śląska „Tydzień Obrony Kresów Zachodnich" urządzeniem przez poszczególne koła Z. O. K. Z. wieczornic. W czasie „Tygodnia", który ma na celu propagowanie idei obrony Kresów Zachodnich, urządzona będzie zbiórka składek na fundusz Z. O. K. Z. „Tydzień Obrony Kresów Zachodnich" zakończony zostanie w Katowicach w dniu 9 marca br. uroczystą akademją.

SPORT.

Wyniki niedzielnych zawodów piłkarskich.

W Katowicach:

I. F. C. — Pogoń Katowice 2:2 (2:0).

Oczekiwany przez licznie zebraną publiczność mecz niedzielny obu starych rywali z wielkiem naprężeniem nic odpowiedział oczekiwaniom. Zawody stały na dość niskim poziomie. Do pauzy lepszą znacznie była drużyna gospodarzy i tylko doskonałej grze pomocy i ataku w tym okresie zawdzięcza wynik 2:0.

Po przerwie zaraz pierwsze minuty gry należą do Pogoni która w krótkich odstępach zdobyła dwie bramki. Od tej chwili Pogoń opanowuje boisko i ma stale niemal lekką przewagę aż do końca gry. Bramki dla gospodarzy strzelili po jednej Geisler i Goerlitz, zaś dla Pogoni Konieczny i Lubina.

w Królewskiej Hucie:

Amatorski K. S. — Kolejowy K. S. Katowice 2:4 (0:3).

Gra mało interesująca. W pierwszej połowie gra wyrównana. Po zmianie pól Amatorski ma wielką przewagę, lecz ataki gospodarzy paraliżuje jednak skuteczna obrona Kolejowego K. S. Bramki dla gospodarzy zdobył dwie Duda. Publiczności dżo. Sędziował p. Pietruszka z Lipin dobrze.

w Wielkich Hajdukach:

Ruch Liga — K. S. Slavia Ruda 5:1 (5:0).

Piękne zwycięstwo znajdującego się w doskonałej formie Ruchu zwłaszcza w ataku. Gra interesująca stała na dość wysokim poziomie. Bramki dla Ruchu zdobyli Peterek trzy,w tem jednak z karnego, Oktułowicz i Sobota po jednej.

w Siemianowicach:

K. S. 07 — K. S. Śląsk Świętochłowice 1:1 (0:1).

Drużyna Śląska grała do pauzy bardzo dobrze i przewyższała swego przeciwnika nawet pod względem kombinacyjnym. Po przerwie „07" częściej atakuje i zdobywa wyrównującą bramkę strzeloną przez lewego łącznika.

w Lipinach:

K. S. Naprzód — V. f. B. Gliwice 3:3 (0:0)

Mecz tych dwu drużyn prowadzony z dość dużą ambicją z obu stron zakończył się wynikiem nierozstrzyngiętym. Do przerwy więcej z gry miał Naprzód. Po przerwie gra naogół wyrównana.

w Piekarach:

K. S. Sparta — K. S. Haller Hajduki 2:2 (2:0).

Gra toczyła się na błotnistem boisku i była naogół dość wyrównana. Publiczności około 200.

w Chorzowie:

K. S. Chorzów — Spielverenigung Delbrückschächte 3:2 (2:0).

Na boisku K. S. Chorzów rozegrany został w niedzielę mecz piłki nożnej pomiędzy drużynami K. S. Chorzów i Spielvereinigungu Delbrückschächte z wynikiem 3:2 (2:0).

Po przerwie pada dla Chorzowa trzecia bramka. Od tej chwili Spielvereinigung przychodzi do ataku zdobywając dwie bramki.

w Wełnowcu:

K. S. Orzeł — K. S. Odra Szarlej 11:3 (3:1).

Mimo, że Orzeł wystąpił z czterema rezerwowemi, to odniósł on na swym przeciwniku wysokie zwycięstwo. Tak przed przerwą jak i po przerwie Orzeł posiadał olbrzymią przewagę.

w Wirku:

K. S. Wawel — K. S. Stadjon 2:0 (2:0).

w Nowym Bytomiu:

K. S. Pogoń — K. S. Iskra Siemianowice 3:1 (0:0).

w Wielkich Hajdukach:

K. S. Ruch Liga okręgowa — K. S. Silesia Łagiewniki 8:0.

Sprawa Ligi Śląskiej.

W Katowicach odbywają się w dalszym ciągu konferencje w sprawie utworzenia Ligi Śląskiej. Dziesięć zainteresowanych klubów podtrzymuje swój projekt organizacji Ligi, domagając się jego natychmiastowego urzeczywistnienia, natomiast Wydział Gier i Dyscypliny G. O. Z. P. N. proponuje wyłonienie Ligi dopiero na podstawie rozgrywek tegorocznych, przyczem taka elita klubów śląskich nosiłaby nazwę kl. „A" G. O. Z. P. P.

Oba te poglądy zetrą się na nadzwyczajnem walnem zebraniu G. O. Z. P. N. w dniu 29 marca r. b. w Krakowie.

Nierozstrzygnięty mecz Polska Czechosłowacja.

W piątek wieczorem w sali Luzerna w Pradze odbył się mecz bokserski Polska—Czechosłowacja, zakończony wynkiem nierozstrzygniętym 8:8. Moralne zwycięstwo odniosła Polska, ponieważ zwycięstwo przez nokaut Fornalskiego zostało zaulowane wskutek nadwagi Polaka i punkty przyznane Czechosłowacji.

Wyniki posczególnych spotkań:

Waga musza: Fornaliski (Polska) zwycięża przez techniczny nokaut Skramovskyego (Czechosłowacja) jednak wskutek nadwagi Polaka punkty przypadły Czechosłowacji.

Waga kogucia: Dvorzak (Cz.) bije na punkty Stępnika (P.)

Waga piórkowa: Górny (P.) zwycięża po bardzo ładnej walce Kroba (Cz.)

Waga lekka: Seweryniak (P.) broniąc poraz pierwszy barw państwowych pokonywjeu Jiraka (Cz.)

Waga półśrednia: Arski (P.) wygrywa dość łatwo na punkty z Pytlikiem (Cz.)

Waga średnia: Majchrzycki (P.) bije na punkty Skrivanka (Cz.)

Waga półciężka: Wiśniewski (P.) ulega na punkty Ostrużnakovi (Cz.)

Waga ciężka: Rezerwowy Wystrach (P.) przegrywa z Ambrosem (Cz.)

Licznie zgromadzona publiczność przyjęła wynik z entuzjazmem.

Zawody lekkoatletyczne w Król. Hucie.

W niedzielę przeprowadził K. S. Stadjon Król. Hta w nowej hali gimnastyczne Szkoły Handlowej w Królewskiej Hcie wielkie zawody lekkoatletyczne dla kobiet i senjorów. W ogólnej pnktacji zwyciężył Stadjon mając 39 pkt. przed Pogonią katowicką 29 pkt., Sl. K. L. A. 20 pkt. i Sokołem z Król. Hty 3 ptk. Poszczególne wyniki przeprowadzonych zawodów podamy w następnym numerze.

Pewna miara.

— Proszę mi dać kołnierzyk dla mego męża.

— Który numer? — pyta sprzedająca.

— Nie wiem. Ale niechno pani zaczeka. (Kupująca pokazuje obie ręce.) Niech pani zmierzy na moich rękach: obie dłonie akuratnie obejmują jego szyję.

5 dyktatorów w Europie.

Nowy Jork. Z okazji usunięcia się Primo de Rivery od życia politycznego, nowojorski „Times" ogłosił artykuł znanego pisarza politycznego Henryka Kittredge Nortona p. t. „Jeden dyktator poszedł — pięciu pozostało". W artykule tym autor skreśla sylwetki Mussoliniego, Kemela Paszy, Stalina, króla Aleksandra serbskiego i marszałka Piłsudskiego. O marszałku Piłsudskim pisze, co następuje:

„Tuż obok Węgier leży Polska, pozostająca pod raczej urojną dyktaturą marszałka Piłsudskiego. Niema tu mowy o dyktaturze, opartej na arystokratycznej przemocy, na monarchji, lub Kościele. Piłsudski jest dyktatorem Polski, bo chce nim być. Niema człowieka w Polsce, któryby mógł mu rozkazywać — a mało takich, którzyby nie chcieli słuchać jego rozkazów. Jest on zaiste dyktatorem, ale łagodnym dyktatorem. Być może, utrzymuje się on przy władzy tem łatwiej, że tak rzadko chce z niej korzystać. Piłsudski jest narodowym bohaterem Polski. Sam romantyk — zawładnął imaginacją romantycznego narodu. Piłsudski walczył za Polskę, krew za nią przelewał i wszystko, prócz życia, oddał za jej niepodległość. Popełnił wiele czynów porywczych, ale wszystkie dla Polski. I zato Polacy go kochają."

(PAT.)

Branka litewska.

63) —o— (Ciąg dalszy).

— I przed niańką serdeczną, która rozpaczałaby, gdyby wiedziała, że jej zabrano ukochaną dziecinę, a ona obcą niańczyła... — mówiła sama do siebie Aldona.

— Onaby rozum z rozpaczy straciła!... — zapłakała Złota.

— I przed wieszczką zwierzchniczką, która gotowaby, przez zaślepione do Żnicza przywiązanie, zgubić każdego chrześcijanina, choćby córkę swą lub siostrę rodzoną... Biednaś ty, och, biedna i nie możesz nawet nikogo się poradzić, nikomu użalić...

Złota podniosła na te słowa zapłakaną, ale i zdziwioną teraz twarzyczkę.

— Tak — rzekła — wczoraj rano jeszcze sądziłam, że skonam wprzódy, niż zwierzę się komu z nieszczęsnej doli mojej, gdzie każde słowo zgubić może matkę i niańkę; a teraz opowiedziałam tobie wszystko... jakże to może być, że ja się ciebie nie boję?

— To znaczy, że serce twoje poczuło, iż ci szczerze siostrą być pragnę, że cię kocham, jak własną!... — mówiła poganka, ściskając i oblewając łzami towarzyszkę.

— Siostrą?... ty?... wielkiego kunigasa córka?... siostrą nędznej dziewczyny, która sama nie wie, czem jest?... — odparła, oddając pieszczoty chrześcijanka.

— Och, nie zapominaj, że ja nieraz z zakonnikami chrześcijańskimi rozmawiam, wiem ja od nich, że u chrześcijan prawdziwych książęta i królowie potężni i ich żony, siostry i córki, siostrami i braćmi są wszyscy najuboższym ludziom, bo tak religja ich każe! — zapewniła księżniczka.

— Wiesz o tem?... A więc nie jesteś ty już zupełną poganką i dobrze mówisz, że ja to przeczuć miałam, kiedy powiedziałam ci całą o mojem nieszczęściu prawdę — rzekła Złota i czulej jeszcze ściskać Aldonę zaczęła, gdy ta brew marszcząc, po chwilowym namyśle zawołała:

— Już wiem, co czynić nam trzeba: oto ja teraz odjadę do ojca, a ty przez Jagnę zawiadomisz mię, kiedy i gdzie zobaczysz się z twą matką; trzeba koniecznie, jak się tylko z nią zobaczysz, wyprosić u niej drugie widzenie, wymyśl jaki pozór na to, powiedz, że jej zwierzysz jaką ważną tajemnicę; wtedy ja, uprzedzona przez Jagnę, zjawię się także potajemnie i niespodzianie tam, gdzie ona ci miejsce widzenia naznaczy, i zapewnie jej opiekę mego ojca Gedymina i we dwie jak ją prosić zaczniemy, to ona szczerszą i śmielszą będzie, opowie nam, kto ona jest i kto to ją tak gnębi, że aż dziecko jedyne chce jej zabrać. We trzy wtedy będziemy mogły coś uradzić. A być może jeszcze, że gdy ja przyrzeknę, iż na całe życie będziesz nieodstępną towarzyszką królowej polskiej, to los tak świetny podoba się twej matce i ona chętnie ci dopomoże wydostać się z tego czarnego zamczyska, z mocy kapłanów i bóstw, którzy wszyscy razem przestraszają mię, co ci zwierzam w największej tajemnicy. Bardzo być może, że kochająca matka będzie wolała widzieć swe dziecko szczęśliwą i wielką panią, niż mordując się przy ogniu świętym, niemniej przeto wyżerającym oczy swym kapłankom: ja muszę widzieć się z twą matką, a wtedy zaręczam ci, że wszystko dobrze będzie! Tylko ty pomyśl, jakim sposobem i gdzie mogłabym ją zobaczyć!

Aldona wypowiedziała te słowa z głębokiem przekonaniem, sądząc matkę Złotej wedle swego ojca Gedymina, który ulubionej córce nic odmówić nie umiał, a ta jej pewność wpłynęła na zrozpaczoną Złotą: podniosła ona głowę, otarła oczy fartuszkiem, brzęczącym przy tej robocie dzwoneczkami i patrzeć badawczo w oczy swej pocieszycielki, szepnęła:

— A może to wszystko tak będzie... modliłam się, modliłam po chrześcijańsku, a może wymodliłam sobie, żeś ty jak anioł pocieszyciel zstąpiła do tej jaskini?...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Międzynarodowy Bank Reparacyjny.

Naczelni kierownicy:

W górnym rzędzie (od lewej ku prawej): **Leon Fraser** (Ameryka); **Quesnay** (Francja); **Mac Garrah** (Ameryka).

W dolnym rzędzie: **Francqui** (Belgja); **Moreau** (Francja); **Montagne Norman** (Anglja).

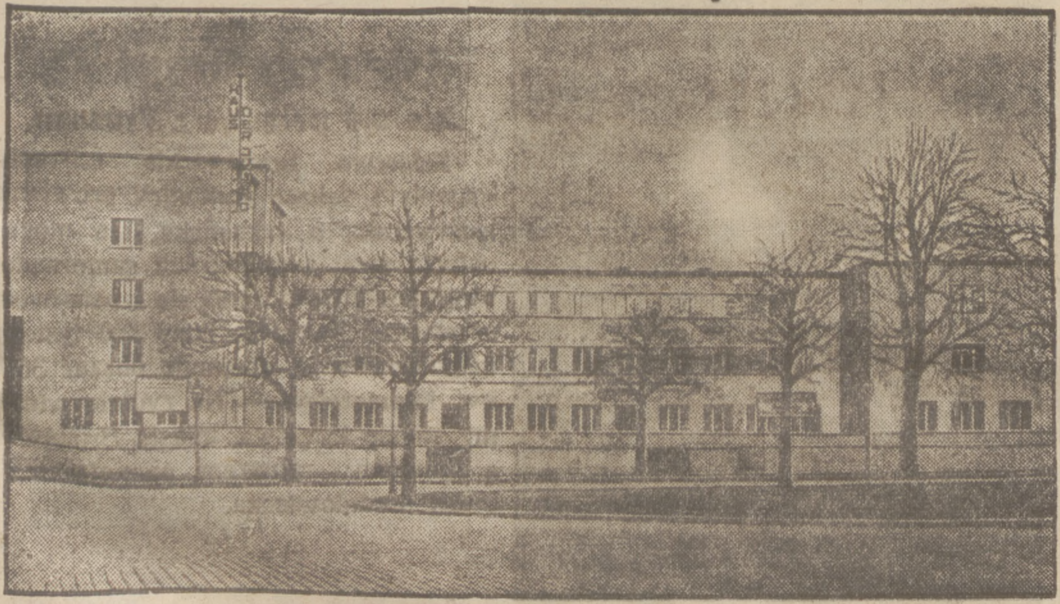

Hotel „Savoy Univers" w Bazylji

będzie na razie, t. j. do roku 1932 tymczasową siedzibą międzynarodowego banku reparacyjnego, gdyż przebudówka właściwego gmachu bankowego **„Do sadu wiśniowego"** (Zum Kirschgarten") potrwa dwa lata.

10 marca b. r. odbędzie się pierwsze posiedzenie rady nadzorczej międzynarodowego banku reparacyjnego w Bazylji. Zainteresowane państwa **już wyznaczyły swych przedstawicieli.**

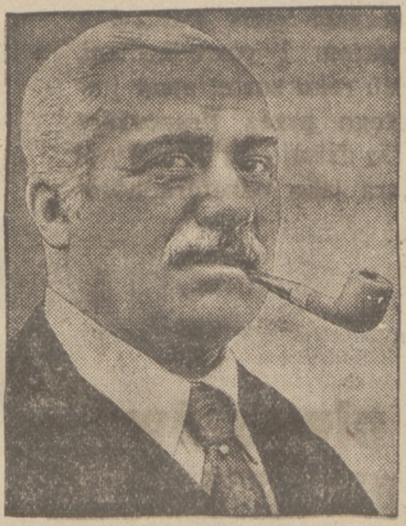
Nowe schronisko dla młodzieży w Dreźnie.

Miasto Drezno wybudowało własnym kosztem nowe schronisko dla podróżującej i wędrującej młodzieży. Przytułek dresdeński da 460 wędrowcom pomieszczenie w oddzielnych ubikacjach dla młodzieży męskiej i żeńskiej. Wewnętrze jest urządzone praktycznie i higjenicznie, a zewnętrzny wygląd sprawia miły widok.

Korzystna czy niekorzystna oferta!

Nowy monopol w Niemczech za miljard marek.

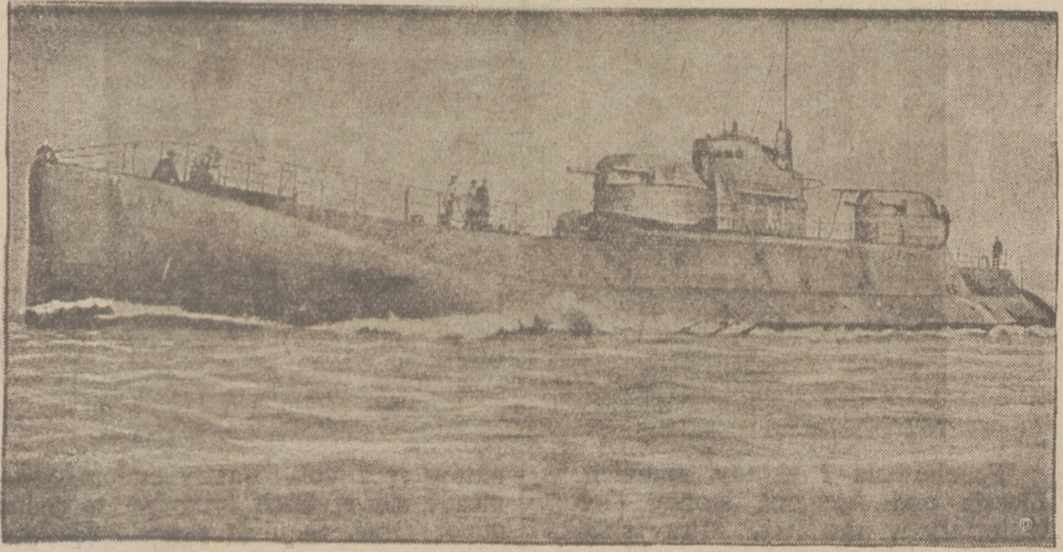
Deterding,
kierownik anglo-holenderskiego Royal Dutch-Shell-koncernu.

Teagle,
kierownik amerykańskiego koncernu naftowego Standard Oil Company.

Pomiędzy temi dwoma międzynarodowemi koncernami i rządem niemieckim toczą się rokowania, których koroną ma być utworzenie monopolu handlowego smarami olejnemi i płynnemi środkami komunikacyjnemi. Jako ekwiwalent (wynagrodzenie) ofiarują oba zagraniczne koncerny państwu niemieckiemu **1 miljard marek pożyczki** po dogodnych warunkach i **udziałem w zyskach monopolowych.**

XI.

Największą łódź podwodną, jaką dotąd zbudowano, posiada wojenna flota francuska — jestto już mały podwodny drenut i figuruje na liście francuskiej flotyli łodzi podwodnych pod liczbą rzymską „XI." „XI" ma 3660 tonn pojemności pod wodą i 2820 tonn na powierzchni morskiej — ma 2 wieże pancerne, każda uzbrojona w dwa 12,7 kalibrowe działa — oprócz tego ma 6 przyrządów do odstrzelania torped — rozwija szybkość na powierzchni 20, a pod wodą 9 mil morskich na godzinę — załoga wynosi 121 chłopa.

Góry lodowe w Atlantyku.

W obecnym roku ruszyły już z mórz północnych olbrzymie góry lodowe Atlantykiem pomiędzy Ameryką i Europą na południe. Można je w wielkich ilościach napotkać w ciepłym prądzie morskim „Golfstrom". Ameryka utrzymuje wzdłuż całego wybrzeża na pełnem morzu statki, sygnalizujące zbliżanie się lodowców. Góry lodowe są takiem samem niebezpieczeństwem dla żeglugi morskiej co burze morskie.

Ruch niepodległościowy w Indjach wzmaga się.

Kamaladevi Chatto-Zadhya.

W ostatnim czasie odbywały się w całych Indjach angielskich żywiołowe manifestacje całego ludu hinduskiego za odzyskaniem pełnej niezawisłości państwowej. Ruch niepodległościowy ogarnął również kobiety hinduskie. Liga kobiet hinduskich, licząca na setki tysięcy członkiń podniosła sztandar niepodległości i zapowiedziała bojkot towarom angielskim. Na rycinie widzimy pochód manifestacyjny, na którego czele kroczy przewodnicząca Ligi kobiecej pani **Kamaladevi Chatto-Zadhya.**

Zaszczytne odznaczenie.

Pani dr. Lambert,

została zamianowana miejskim radcą medycynalnym w Londynie, stolicy Anglji. Dr. Lambert jest jeszcze panną. Jej dozorowi podlega przeszło 100 szpitali miejskich, obejmujących 75 000 łóżek i 26 000 osób personału szpitalnego. Panna Lambert zarządza rocznym budżetem w kwocie 800 miljonów marek. Przytoczone cyfry są najlepszym dowodem o genjalności uczonej lekarki i prężystej administratorki.

W Mantui w okowach...

Andrzej Hofer,

bohater-powstaniec walczył w pierwszych latach 19 wieku o wolność i niepodległość Tyrolu przeciwko dumnemu Korsykaninowi Napoleonowi I. Hofer z zawodu oberżysta-rolnik walczył z różnem szczęściem i powodzeniem. W styczniu 1810 roku został ujęty i w Mantui 20 lutego przez Francuzów rozstrzelany. Do dzisaj czci cały Tyrol Andrzeja Hofera jako bohatera narodowego.

Księstwo Brunświk

chce się połączyć z Prusami.

Księstwo brunświckie („Braunschweig"), leżące pomiędzy prowincją hanowerską a saksońską, nie mogąc opłacić swej administracji samorządowej dąży do połączenia się z państwem pruskiem. Księstwo liczy 500 tysięcy mieszkańców i obejmuje obszar 3672 kw. kilometrów. — Na rycinie widzimy stolicę księstwa, miasto Brunświk, z zamkiem i ratuszem, pamiętających czasy średniowiecza.

Niemcy krajem piwoszów.

Roczna produkcja piwa w Niemczech

12 lutego podaliśmy w gazecie naszej statystyki rocznej produkcji piwa w państwie niemieckiem.

Począwszy od roku 1924 rośnie produkcja piwa jak na drożdżach. Wynosiła bowiem

1924 — 37 milj. 800 tys. hektolitrów
1925 — 47 milj. 200 tys. hektolitrów
1926 — 48 milj. 100 tys. hektolitrów
1927 — 49 milj. 500 tys. hektolitrów
1928 — 55 milj. 500 tys. hektolitrów
1929 — 60 milj. hektolitrów.

Powyższy obrazek przedstawia nam mapę (kartę) państwa niemieckiego, na której widzimy wypisane różne miasta główniejsze a obok nich jakieś becze, beczki i beczułki. W prawym narożniku u dołu widzimy pod podpisem maleńką beczułkę, ale to maleństwo, ledwo widoczne obrazuje **ilość 100 tysięcy hektolitrów** czyli **100 miljonów litrów.** Najwięcej piwa produkują Bawarja, Berlin, Westfalja, Saksonja wogóle zachodnie i południowe Niemcy. Atoli powyższa ilustracja nie jest statystyka konsumpcji piwa, bo w tej z pewnością nasza prowincja górnośląska, mimo że jest najmniejsza nie będzie figurowała na poślednim miejscu.

Zburzenie prochowni.

Prochownia i składy amunicji w Liossia pod Atenami, stolicy Grecji, wyleciały w powietrze. Przy składaniu granatów ręcznych wyślizgnęła się żołnierzom z rąk skrzynka z ostrymi granatami. Nastąpiła eksplozja. Skutki były straszne. 9 żołnierzy zostało literalnie rozszarpanych, a 6 ciężko rannych. Powstał pożar, który przerzucił się na skład amunicyjny, w którym znajdowało się 700 tys. granatów ręcznych. Jakby cudem ograniczył się wybuch tylko na to jedno depot. Obok znajdujących się 28 składów mieszczących olbrzymie masy materjałów wybuchowych, pozostało nietkniętych. Szkodę powstałą obliczają na 30 miljonów drachm. Granaty były pochodzenia włoskiego. Jakiemś dziwnym trafem auto ciężarowe zostało nie wiele co uszkodzone, a szofer tylko lekko ranny.

Manewry zimowe.

Baterja na stanowisku.

7 bawarski pułk artylerji Reichswehry niemieckiej odbył w tych dniach w Alpach bawarskich pod Lenggries w górnej Frankonji tegoroczne w większym stylu zakrojone ćwiczenia wojskowe. — Rycina powyższa jest zdjęciem baterji górskie' na stanowisku.

Powrót z wygnania.

Miguel de Unamuno (X),

poeta hiszpański naraził się swymi wierszami i wolnościowemi utworami literackimi dyktatorowi Primo de Riverze, wskutek czego został wygnany z Hiszpanji. Przebywał na ziemi francuskiej. Po upadku Primo de Rivery przeszedł granicę hiszpańsko-francuską pieszo i udał się do Salamanki, gdzie poprzednio był rektorem tamtejszego uniwersytetu. Studenci zgotowali swemu kochanemu profesorowi gorące i owacyjne przyjęcie. Któż ostatecznie zwyciężył? Poeta czy dyktator?

Szczęśliwe miasto.

Siegen (Westfalja).

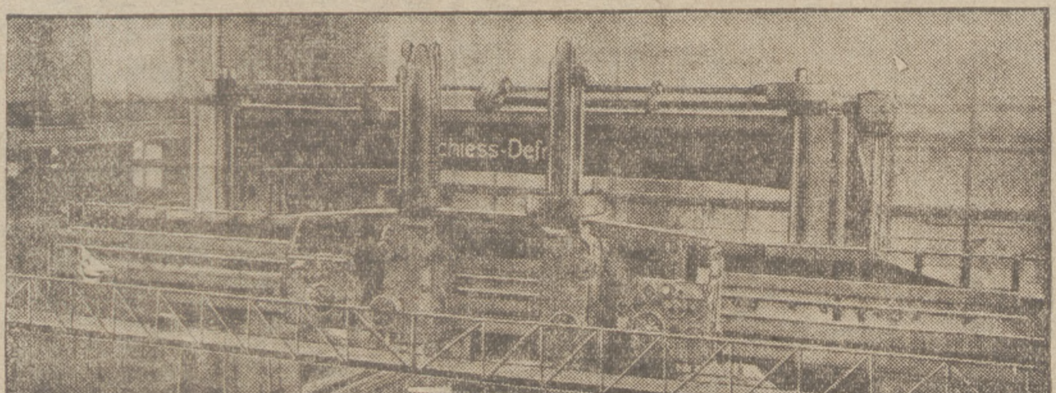
Miasto Siegen we Westfalji śmiało można nazwać białym krukiem. Mimo że ma najniższe podatki komunalne z całych Niemiec wygospodarzył magistrat w roku 1928-29 jeszcze 273 tys. 700 marek nadwyżki, którą zużyto na cele socjalne.

Zagrożona świątynia.

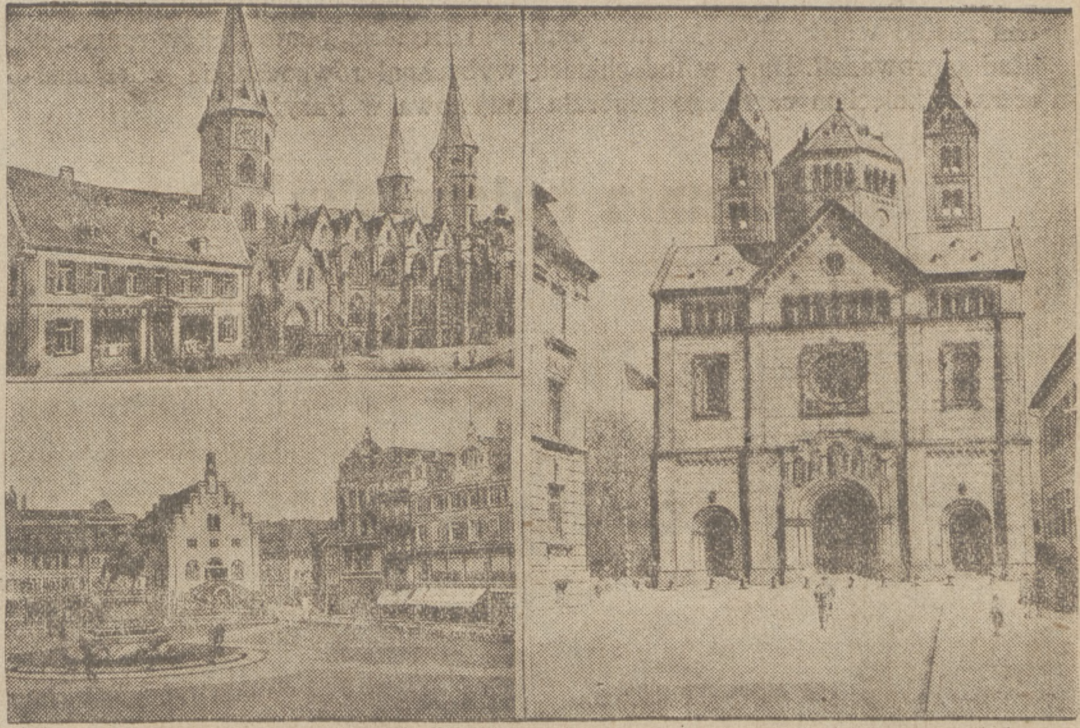
Kościół Marjacki w Stralsundzie, który w bieżącym roku obchodzi 600-lecie swego istnienia i jest pamiątką świetnych czasów panowania katolicyzmu na Pomorzu pruskiem, jest poważnie zagrożony. Mury i wieża popękane. Specjalna komisja, która powstałe szkody zbadała, orzekła że do uratowania świątyni potrzeba blisko 300 tysięcy marek. Ponieważ parafja stralsundska jest uboga, przeto dał rząd pruski zezwolenie na urządzenie loterji kościelnej.

Największa tokarnia ślusarska na całym świecie.

Tę olbrzymią karuzelową tokarnię ślusarską posiadają zakłady firmy „Schiess-Defries“ w Düsseldorfie. Ma ona średnicy 22½ metra a waży 1400 tonn, a używają jej do obróbki dużych płaszczy turbinowych.

Zmierzch okupacji Palatynatu.

Z początkiem marca rozpoczną wojska francuskie, które zajęły przed 10 laty na mocy traktatu wersalskiego części niemieckich krajów nadreńskich między innemi i Palatynat (Pfalz), opuszczać zajęte miasta. Okupacja Nadrenji kończy się 4 lata przed ostatecznym terminem, co jest wyłączna zasługą zmarłego ministra spraw zewnętrznych dr. Stresemann'a. Na rycinie widzimy: Lewy obrazek górny: **Kościół i klasztor** w Kaiserslautern. Dolny obrazek: **Rynek i targowisko** w Landau. Obrazek duży: **Katedra** w Spirze (Speyer).

675-lecie Oleśnicy.

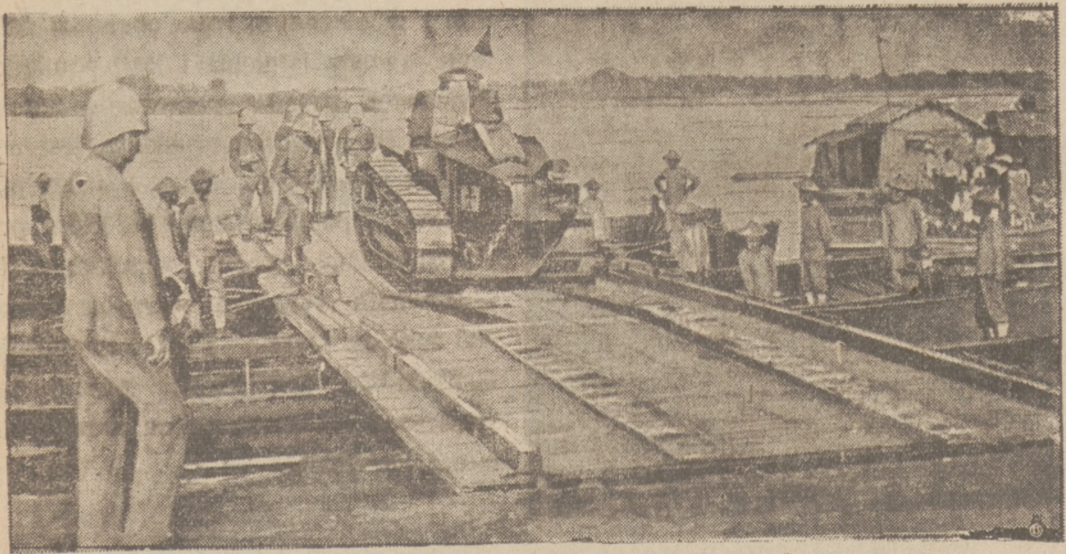
Miasto Oleśnica („Oels“) na Śląsku wrocławskim obchodziło 22 lutego 675-lecie swego założenia. Księstwo oleśnickie powstało w roku 1310. W roku 1647 dostało się w spadku księciu wyrtemberskiemu, a w roku 1792 księciu brunświckiemu. Po śmierci księcia Wilhelma brunświckiego w roku 1884 przeszły dobra oleśnickie jako dobra koronne na własność niemieckiego następcy tronu. — Rycina niniejsza jest zdjęciem Zamku oleśnickiego, siedziby byłego niemieckiego następcy tronu („Kronprinza“).

„EUROPA“

Najmłodszy z olbrzymów-okrętów pasażerskich transoceanicznych „Europa“, wyjeżdżając z portu hamburskiego osiadł na dnie morskiem. Kilkanaście holowników, (okrętów pomocniczych) było potrzeba, by Europę wyrwać i wybuksować na głębokie morze. (Patrz rycina.) Na początku marca wyjedzie Europa po raz pierwszy z Bremen do Nowego Yorku.

Bunt francuskich wojsk kolonjalnych w Indochinach.

Wiadomo, że bolszewicy wichrzą nietylko w krajach i państwach europejskich, ale również w krajach zamorskich i kolonjach. Taksamo działo się w francuskiej kolonji indochińskiej. Atoli rząd farncuski wnet się uporał z bolszewickimi wichrzycielami. Wysłał do miejscowości, ogarniętych buntem posiłki wojsk europejskich z tankami i artylerją, buntowników rozgromił i ład zaprowadził. Bunt w Indochinach wybuchnął równocześnie z tajemniczem zniknięciem carskiego generała Kutjepowa w Paryżu.

Pogrzeb króla cygańskiego.

Prymas cygański Bela Radicz.

W tych dniach miał Budapeszt, stolica Węgier, niemałą sensację. Zmarł bowiem prymas cygański, Bela Radicz, najsławniejszy skrzypek naszych czasów. W orszaku pogrzebowym brało udział 150 tysięcy ludzi wśród niebywałego natłoku i ścisku. Kilkadziesiąt osób odniosło lżejsze kontuzje, a 14 ciężkie obrażenia, których musiano odstawić do szpitala.

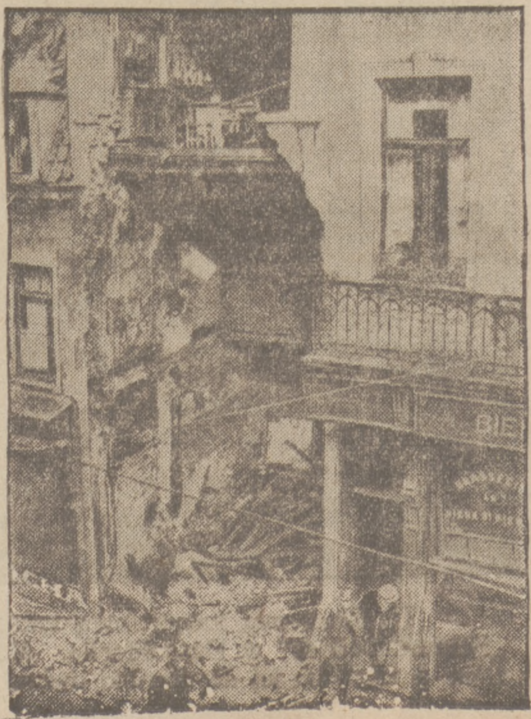
Ziemia hulczyńska.

Ziemia hulczyńska, zamieszkała przez morawian, wchodziła przed wojną w skład powiatu raciborskiego, była zatem częścią Górnego Śląska. Na mocy traktatu wersalskiego została przydzielona bez plebiscytu do państwa czechosłowackiego. — Na rycinie powyższej widzimy most pod Krawarzem ponad Opą, dopływem Odry.

Katastrofalne nieszczęście spowodowane wybuchem gazu.

Przy ulicy rue de Flandre w Brukseli, stolicy Belgji, nastąpił w niedzielę rano straszny wybuch gazu, wskutek czego zawaliło się pierwsze i drugie piętro kamienicy. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności obeszło się bez ofiar śmierci. Jedynie cztery osoby odniosły rany ciężkie. Wybuch był tak silny, że w sasiednich domach powylatywały wszystkie szyby z okien.

WIADOMOŚCI ZE ŚLĄSKA

Wtorek 4 marca

Św. Kazimierza król. wyzn. * 1458 † 1484.
Św. Lucjusza pap. męcz. † 255 i 900 męcz. rzymsk.

SŁOW.: KAZIMIERZA ŚW.

Jutro środa, 5 marca: Popielec. — Św. Teofila.

	Wschód	Zachód
Słońca	o godz. 6.23,	o godz. 17.30
Księżyca	„ 7.52,	„ „ 22.04

Długość dnia 11.07.

Zmiany powietrza: niepewne.
Jutro: nowy śnieg lub deszcz.

— **Pożyczka dla rolnictwa.** Państwowy Bank Rolny zakończył pomyślnie rokowania, prowadzone z grupą banków w sprawie uzyskania krótkoterminowej pożyczki dla polskiego rolnictwa. Uzyskana pożyczka wynosi półtora miljona funtów szterlingów — czyli 67.000.000 zł. Finansuje ją: londyński Bank Hambros i włoski Banca Commerciale Italiana przy udziale warszawskiego Banku Handlowego. Pożyczka jest dziewięciomiesięczna.

— **Bezpłatne wizy dla studentów między Polską a Austrją.** Między rządem polskim a posełstwem austrjackiem w Warszawie doszło do porozumienia w sprawie udzielania bezpłatnych wiz studentom wyższych zakładów naukowych. Wizy te będą mogli otrzymywać wszyscy udający się na studja do zakładów naukowych w krajach obu stron, po przedstawieniu dowodu przyjęcia do zakładu, albo też prowadzenia w dalszym ciągu rozpoczętych studjów. — Ponadto rząd polski postanowił, że studenci, należący do międzynarodowej Konfederacji studenckiej, będą mogli otrzymywać bezpłatne wizy wjazdowe i przejazdowe polskie, o ile kraj, z którego pochodzą, udzielać będzie bezpłatnych wiz studentom polskim.

Województwo śląskie.

* **Unieszkodliwienie szajki przemytniczej.** Śląska straż graniczna, likwidując szajkę przemytników sacharyny, ujęła w Krakowie, pochodzących z Katowic, Konstancję Legomińską i Wiktora Chaleja, u których znaleziono 20 kg. sacharyny. W toku dalszego śledztwa wykryto w mieszkaniu Macieja Paproty w Szopienicach 10 kg sacharyny, przyczem stwierdzono, iż w piwnicy jego jest jeden z magazynów rozdzielczych, gdzie przemytnicy po przejściu granicy składali przemyconą sacharynę, następnie rozchodziła się ona na cały powiat.

Z Katowickiego.

Katowice. (Skazanie komunistki.) W roku 1929 została aresztowana w Katowicach komunistka, nazwiskiem Marja Dziekanowa. Jak w swoim czasie donieśliśmy, sąd okręgowy w Katowicach skazał ją na 15 miesięcy więzienia. Przed kilku dniami Marja Dziekanowa odpowiadała przed sądem w Sosnowcu. Akt oskarżenia zarzucił jej również działalność komunistyczną wśród robotników. Trybunał skazał ją na 2 lata ciężkiego więzienia.

— (W sprawie kradzieży kolejowej.) Po przesłuchaniu Adolfa Mrózka z Katowic — którego aresztowano w ubiegłym tygodniu w związku z kradzieżą kolejową w Roździeniu — policja katowicka aresztowała kilku wspólników Mrózka, mianowicie Karola Sidłę lat 20, brata jego Wilhelma, lat 21 Fryderyka Makosza, lat 19, Henryka Siemianowskiego, lat 23, Pawła Habrykę, lat 19, Antoniego Wronę, lat 30 i Waltera Sadowskiego, lat 22. Aresztowanym udowodniono szereg kradzieży, w tem kilka kolejowych. Kradzieży dokonano podczas postoju wzgl. przejazdu przez dworzec kolejowy w Szopienicach.

Mysłowice. (Amator futra.) Z niezamkniętego pokoju w wytwórni firmy Tichauera i Finke w Mysłowicach skradziono futro męskie wartości tysiąc 500 złotych. Ostrzega się przed kupnem skradzionego futra.

Roździeń w Katowickiem. (Skutki lekkomyślności.) Bronisław Sosna, lat 20, zamieszkały w Mysłowicach, usiłował skoczyć do tramwaju, który był w ruchu. Sosna potknął się i został odrzucony przez tramwaj na bruk ulicy, przyczem doznał obrażeń. Przechodnie odstawili go do szpitala gminnego.

Chorzów w Katowickiem. (Skutki przesilenia gospodarczego.) Jak donieśliśmy, na dzień 1 marca roku bieżącego zapowiedziane były dalsze redukcje pracowników w państwowej fabryce związków azotowych w Chorzowie. W związku z tem łączna ilość zredukowanych ostatnio pracowników wzrosła do 1 tysiąca 800 robotników oraz około 30 proc. urzędników. Z 6 pieców pracuje 1 na całą produkcję i 1 w połowie. Na składzie jest obecnie około 60 tysięcy tonn azotniaków.

Z Król. Huty.

Królewska Huta. (Uchwały magistratu.) Na ostatniem swem posiedzeniu członkowie magistratu postanowili otworzyć ponownie kuchnię dla biednej ludności przy ul. Sobieskiego. — W związku z nową ustawą o sądach pracy magistrat oświadczył się za pozostawieniem sądu przemysłowego i kupieckiego. — Następnie zatwierdzono uchwałę zarządu miejskiej kasy oszczędności, dotyczącą projektu rozbudowy gmachu dla wymienionej instytucji. Gmach będzie postawiony przy ul. Moniuszki, przez co powstanie kilka nowych mieszkań. W końcu posiedzenia uchwalono wykonanie różnych robót około budynków miejskich.

— (Rynek pracy.) Liczba bezrobotnych w Królewskiej Hucie wynosiła w ostatnim tygodniu sprawozdawczym 2 tysiące 496 osób, w tem 2 tysiące 136 mężczyzn i 360 kobiet. Zasiłki pobierało w czasie od 20 do 26 lutego ogółem 981 osób. Z powodu braku pracy zwolniono z różnych przedsiębiorstw 234 osób. Do pracy zapośredniczono 54 bezrobotnych.

— (Otwarcie kuchni.) Na skutek uchwały magistratu miasta Królewskiej Huty otwarcie kuchni dla biednych przy ulicy Sobieskiego nastąpi dnia 4 marca. Ubodzy i bezrobotni, którzy będą chcieli korzystać z tej kuchni, winni zgłosić się w poniedziałek, dnia 3 marca o godz. 9 do 12 do rejestracji.

— (Licytacja w lombardzie.) Przypominamy, że licytacja w lombardzie miejskim w Królewskiej Hucie odbędzie się w dniach 6 i 7 marca. Sprzedawane będą niewykupione zastawy do nr. 89 951, zastawione w czasie od 16 lipca do 14 sierpnia 1929 roku oraz niewykupione zastawy wartościowe od nr. 42 a do 71 a, zastawione w czasie od 17 października do 15 listopada 1929 roku, jeśli nie zostaną wykupione najpóźniej w dniu 3 marca. W dniu 5 marca lombard będzie zamknięty dla publiczności.

— (Tanie mięso.) Na taniej jatce rzeźni miejskiej w Królewskiej Hucie sprzedawane będzie mięso gotowane po zniżonych cenach codziennie od godz. 7.30 do 12 z wyjątkiem poniedziałków i piątków.

Z Świętochłowick'ego.

Świętochłowice. (Pokłóty nożem.) Przed lokalem oberżysty Żymły wynikła w nocy bójka między Józefem Jędryckim, a Jerzym Pośpiechem, z Świętochłowic. W czasie bójki Pośpiech wydobył z kieszeni nóż, zadając przeciwnikowi rany w szyję, twarz i lewą rękę. Dalszej bójce zapobiegli policjanci.

Hajduki Wielkie w Świętochłowickiem. (Okropny wypadek kolejarza.) Na dworcu kolejowym w Hajdukach Wielkich zdarzył się śmiertelny wypadek. Zatrudniony przy przetaczaniu wagonów Tomasz Zauze z Chebzia doznał śmiertelnych obrażeń. Śmierć nastąpiła w pół godziny po wypadku. Zwłoki nieszczęśliwego odstawiono do kostnicy szpitala hutniczego. Lekarz stwierdził śmierć wskutek zgruchotania klatki piersiowej.

Orzegów w Świętochłowickiem. (Nieszczęśliwy wypadek.) Uczeń blacharski Henryk Morawiec z Chropaczowa spadł z drabiny podczas wykonywania roboty blacharskiej przy domach robotniczych, przyczem doznał obrażeń. Pogotowie ratunkowe odstawiło go do lecznicy w Piaśnikach.

Łagiewniki w Świętochłowickiem. (Szczepienie ochronne.) Rodzice i opiekunowie dzieci, którzy w ostatnich miesiącach osiedli się na terenie gminy, a nie mogą wykazać się zaświadczeniem, iż dziatwa ich poddana już była szczepieniu ochronnemu, winni natychmiast zgłosić się do urzędu gminnego, celem wpisania dzieci na listy szczepienia ochronnego.

Z Pszczyńskiego.

Pszczyna (Targ na bydło i konie.) Następny targ na konie i bydło w Pszczynie odbędzie się w środę 12 marca.

Cielmice w Pszczyńskiem. (Przedstawienie teatralne). Związek Powstańców Śląskich urządził 16 lutego br. przedstawienie teatralne. Odegrano sztukę „W starym dworze“ oraz humoreskę „Filip Styrkal“. Amatorzy grali doskonale, to też darzono ich hucznemi oklaskami. Nadmienić trzeba, iż urządzanie u nas przedstawień teatralnych jest bardzo utrudnione z powodu braku większej sali. We wsi jest tylko jedna sala, niezmiernie szczupła. Gdy się ustawi scenę, wtenczas brak zupełnie miejsca dla publiczności. Mamy jednak nadzieję, że oberżysta sam uzna potrzebę większej sali i powiększy dotychczasową lub też wybuduje nową obszerną.

Górki w Pszczyńskiem. (Śmiertelny wypadek.) Gospodarz tutejszy Paweł Mateja był w dniu 24 lutego zajęty zwożeniem sztucznych nawozów ze stacji kolejowej Nowy Bieruń. W drodze niedaleko od domu spadł z wozu i dostał się pod koła, które przeszły przez niego z ładunkiem 35 centnarów. Nieszczęście stało się wieczorem o godzinie 9, a o godzinie 1 w nocy Mateja zakończył życie. Tragiczna śmierć jego wywołała głęboki żal w całej gminie, gdyż Zmarły był przez wszystkich lubiany. Był sam wzorowym gospodarzem, zaś innym służył zawsze dobremi radami i wskazówkami, mianowicie w Kółku Rolniczem, którego był prezesem. Niech Mu Bóg wynagrodzi wszystko, co dobrego uczynił dla obywateli i całej gminy. Niech odpoczywa w pokoju!

Rudołtowice w Pszczyńsk. (Dom zdrowia dla dzieci.) Jak wiadomo, powiat pszczyński urządził sanatorjum, czyli uzdrowisko dla dzieci w zamku w Rudołtowicach. Ostatnio wpłynęły nowe datki na ten cel. Dotychczas złożono na urządzenie uzdrowiska 44 tysiące 333 złotych.

Bzie w Pszczyńskiem. (Pożar.) Pod koniec minionego tygodnia wybuchł pożar w stodole stolarza Jerzego Luksa w Bziu Dolnym. Ogień zniszczył stodołę, napełnioną słomą i sianem. Pastwą płomieni stał się także zapas desek stolarskich.

Jarząbkowice w Pszczyńsk. (Budowa rzeźni.) Paweł Niechoj z Jarząbkowic zamierza w bieżącym roku wybudować rzeźnię. Zarzuty mogą interesowani wnosić najdalej do 8 b. m. do wydziału powiatowego w Pszczynie. Plany i opisy zamierzonej budowli wyłożone są do publicznego wglądu w urzędzie okręgowym w Pawłowicach.

Z Rybnick'ego.

Rybnik. (Budżet miejski.) Pod koniec ubiegłego tygodnia odbyło się posiedzenie rady miejskiej w Rybniku. Członkowie rady gminnej uchwalili budżet na rok 1930-31 według preliminarza. Budżet wynosi w dochodach i rozchodach zwyczajnych 1 miljon 206 tysięcy 700 złotych, nadzwyczajnych 1 miljon 940 tysięcy zł, razem 3 miljony 146 tysięcy 700 złotych.

— (Osobiste.) Zawiadowca stacji p. Kaldonek z Rybnika został przeniesiony jako taki do Tarnowskich Gór. Za jego nie bardzo długiego pobytu w Rybniku zmieniło się na rybnickim dworcu kolejowym wiele na korzyść publiczności i sprawności ruchu. Dla podwładnych był on sprawiedliwym przełożonym, nader gorliwym propagatorem trzeźwości.

— („Zubożały rolnik“.) Na podstawie sfałszowanych dokumentów, przedstawiał się rolnik, Tomasz Sieroń z Brzezia, powiat rybnicki, jako człowiek zubożały, którego posiadłość została zniszczona przez pożar. Z tego powodu prosił o datki. W tych dniach Sieroń odpowiadał przed sądem grodzkim w Rybniku. Trybunał skazał go na 7 dni więzienia.

Dzimierz w Rybnickiem. (Walne zebranie powstańców śląskich.) W dniu 23 lutego odbyło się walne zebranie grupy miejscowej Związku Powstańców Śląskich powiatu uchodźczego raciborskiego w nowym lokalu oberżysty Lisa. Przewodniczył referent powiatowy Jan Drewniok z Jaśkowic. Sprawozdanie zarządu przyjęto, a stary zarząd został jednogłośnie na nowo wybrany. W wolnych głosach uchwalono rezolucję w sprawie byłego naczelnika gminy, Józefa Niebiałka. Przed zakończeniem walnego zebrania odśpiewano kilka pieśni powstańczych, poczem wzniesiono okrzyk na cześć władz naczelnych Rzeczpospolitej Polskiej. Po walnem zebraniu zeszli się przywódcy innych związków narodowych, aby wspólnie obradować w sprawie obchodu święta narodowego w dniu 3 maja. Zaznaczyć należy, że grupa Dzimierz pod przewodnictwem Karola Rąska i prezesa okręgowego Karola Koźlika rozwija się pod każdym względem. Jeden z obecnych.

Z Tarnogórskiego.

Tarnowskie Góry. (Przejechany przez samochód.) Na ulicy Głównej w Nakle wydarzył się wypadek samochodowy. Auto osobowe przejechało 8-letniego chłopca, nazwiskiem Józef Skrzypulec. W stanie nieprzytomnym odstawiono go do lecznicy powiatowej w Tarnowskich Górach. Stwierdzono, że szofer winy nie ponosi. Chłopiec usiłował przejść przez jezdnię tuż przed samochodem, nie zważając na sygnały ostrzegawcze.

— (Z posiedzenia magistratu.) Przed kilku dniami odbyło się posiedzenie członków magistratu miasta Tarnowskich Gór. Wojewódzki radca budowlany, Marynarczyk, przeczytał protokół, dotyczący przejęcia sieci kanalizacyjnej, oraz budowy czyszczarni. Jak już donieśliśmy, czyszczarnię wody w Tarnowskich Górach wybudowała firma Bamag Meguin z Düsseldorfu. Co się tyczy funkcji kanalizacji oraz czyszczarni, obecnie nic pewnego powiedzieć nie można, ponieważ zaledwie połowa domów jest przyłączona do sieci kanalizacyjnej. — Zarząd miasta miał zamiar zmniejszyć załogę robotników miejskich, ponieważ większe roboty zostały ukończone. Ze względu na powiększenie liczby bezrobotnych odstąpiono od tego zamiaru, natomiast miasto zaprowadzi 2 świętówki w tygodniu. Po kilku tygodniach robotnicy będą zapewne znowu normalnie pracowali. Pod koniec posiedzenia członkowie magistratu radzili nad sprawami miejskiemi i podatkowemi.

Z Cieszyńskiego.

Cieszyn. (Z działalności SS. Elżbietanek.) W roku 1929 zostało przyjętych do szpitala 151 chorych, t. j. o 654 więcej, niż przed wojną w roku 1913. Dni opieki szpitalnej było 49.584. Przeciętnie znajdowało się w leczeniu szpitalnem 135 chorych dziennie. Operacyj wykonano 512, t. j. o 303 więcej, niż przed wojną. Śmiertelność spowodowana operacją była równa zeru. Przeciętnie jedna operacja przypadała na trzech chorych. Ogólna śmiertelność wynosiła 8,1 proc., śmiertelność osób do 50 roku życia zaledwie 3 proc., podczas gdy przed wojną ogólna śmiertelność dochodziła do 12 proc. Prześwietleń i fotografij rentgenowskich wykonano 292. Naświetlań lampą kwarcową było 1870. Porodów odbyło się w szpitalu 47, przed wojną — jeden. Śmiertelność wśród położnic była równa zeru.

Giełda.

W **Katowicach** płacono w dniu 1 marca: za 100 złotych 46.95 marek niemieckich, za 100 marek niemieckich 213 złotych.

W **Warszawie** płacono w dniu 1 marca: za 100 franków francuskich 34.80 zł, za 100 franków szwajcarskich 171.62½ zł, za 100 koron czeskich 26.34 zł, za 100 szylingów austrjackich 125.26 zł.

Poznańska giełda zbożowa
w dniu 1 marca 1930 r.

Żyto 17.25—17.75, pszenica 32.50—33.50, jęczmień na krupy 19.50—20.00, jęczmień browarowy 22.50—24.50, owies 15.50—16.50, mąka żytnia 29.50, mąka pszeniczna 52—56, osucie żytnie 11.50—12.50, osucie pszeniczne 14.50—15.50. Usposobienie słabsze.

Ceny bydła na Centralnej Targowicy w Mysłowicach.

W tygodniu od 24 do 28 lutego 1930 r. spędzono na targi: buhai 140, wołów 74, krów 1.025, jałówek 180, cieląt 170, owiec 1, nierogacizny 2.111, ogółem 3.701 zwierząt.

Cen nie notowano. Targ ożywiony. Tendencja stała.

Istebna w Cieszyńskiem. (Zmiana własności.) W gminie Istebna, powiat cieszyński były wójt Tomasz Legierski odkupił w tych dniach od firmy M. Haber tartak parowy, który on zbudował, lecz swego czasu sprzedał wymienionej firmie, której właściciele są żydami. „Gwiazdka Cieszyńska" donosi, że Legierski jest Polakiem i nader ruchliwym przedsiębiorcą. Z tego powodu przejęcie tartaku przez p. Legierskiego wywołało zadowolenie wśród narodowo uświadomionych rodaków oraz wśród robotników.

Bielsko. (Przesilenie także w przemyśle jutowym.) W tych dniach kilka fabryk wyrobów jutowych zwolniło przeszło 600 robotników. Nadmienić należy, że bielski przemysł jutowy od przeszło 10 lat pracował niezmiernie intensywnie, zatrudniając przeszło 4000 robotnic i robotników na dwie zmiany. Przed miesiącem zwolniono drugą zmianę, ostatnio zaś przystąpiono do znacznej redukcji zmiany pierwszej.

Wyższe kursa nauczycielskie.

Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości nauczycielstwa szkół powszechnych, że w roku szkolnym 1930/31, będą czynne na terenie Województwa Śląskiego dwa państwowe wyższe kursa nauczycielskie, a to:

1. Z grupy robót ręcznych i rysunków (tylko dla mężczyzn) w Mysłowicach.

2. Z grupy matematyczno-fizycznej w Cieszynie.

Na powyższych kursach ministerstwo przyznało 25 miejsc na kursa w Cieszynie i 15 miejsc na kursa w Mysłowicach, dla nauczycielstwa szkół powszechnych z Województwa Śląskiego za rocznymi płatnymi urlopami, resztę zaś miejsc zastrzegło dla nauczycielstwa szkół powszechnych z poza Województwa Śląskiego.

Nadto na państwowych wyższych kursach nauczycielskich w innych okręgach szkolnych przyznało ministerstwo dla nauczycielstwa szkół powszechnych z Województwa Śląskiego na rok 1930/31 również za rocznymi urlopami płatnymi następującą ilość miejsc:

a) grupa humanistyczna (język polski i historja) w Krakowie 20 miejsc (Górnoślązacy mają pierwszeństwo);

b) grupa humanistyczna (język polski i niemiecki) w Krakowie 3 miejsca;

c) grupa humanistyczna (język polski i historja) w Toruniu 4 miejsca;

d) grupa geograficzno-przyrodnicza we Lwowie 5 miejsc;

e) grupa geograficzno-przyrodnicza w Warszawie 2 miejsca;

f) grupa fizyko-chemiczna w Warszawie 4 miejsca;

g) grupa robót ręcznych i rysunków (dla kobiet) w Warszawie 3 miejsca;

h) grupa śpiewu i wychowania fizycznego w Poznaniu 5 miejsc;

i) grupa metodyczno-pedagogiczna w Wilnie 3 miejsca.

O przyjęcie na powyższe kursy ubiegać się mogą po myśli § 7 statutu W. K. N. tylko stali nauczyciele szkół powszechnych.

Podania o przyjęcie na powyższe kursy należy wnieść w drodze służbowej w terminie nieprzekraczalnym do dnia 15 marca 1930 r.

Podania przedłożone Wydziałowi Oświecenia Publicznego w terminie późniejszym nie zostaną uwzględnione.

Bliższe informacje znajdzie nauczycielstwo w okólniku Wydziału Oświecenia Publicznego do powiatowych urzędów szkolnych i rad szkolnych powiatowych z dnia 26 lutego 1930 r., Nr. 11.

Z całej Polski.

Sosnowiec. (Zamach samobójczy 16-letniej dziewczyny.) Marja Skowronek, lat 16, od pewnego czasu żyła w nieporozumieniu z rodzicami. Pod koniec ubiegłego tygodnia po pewnej awanturze dziewczyna wzięła butelkę z esencją octową i wypiła ostry płyn do ostatniej kropli. Dziewczynę odstawiono do lecznicy, gdzie walczy ze śmiercią.

TEATR I SZTUKA.

Repertuar.

Wtorek, dnia 5 marca „Wesele na G. Śląsku" o godz. 19.30.

Środa, dnia 5 marca „Luiza" o godzinie 19.30.

Czwartek, dnia 6 marca „Zemsta Nietoperza" o godz. 19.30.

Teatr Polski na prowincji.

Środa, dnia 5 marca „Wesele na G. Śląsku" Królewska Huta, o godz. 15.30 i 19.30.

Sprawy towarzystw.

Katowice. Dnia 5 marca, o godzinie 7 wieczorem w sali „Tivoli" przy ulicy Kościuszki 49 odbędzie się zebranie związku ogrodniczego. Referent śląskiej stacji ochrony roślin w Cieszynie wygłosi wykład. Zarząd uprasza o przybycie wszystkich członków. Między innemi zamówienie nasion i nawozów sztucznych.

PROGRAM RADJOWY.

Wtorek 4 marca 1930.

Katowice, fala 408,7 m.: 11.58 Sygnał czasu z Warszawy oraz hejnał z Krakowa. — 12.05 „Kaziuki" — transmisja z dorocznego jarmarku w dniu św. Kazimierza z placu Łubiskiego w Wilnie. — 16.00 Komunikaty gospodarcze oraz komunikat Teatru Polskiego. — 16.20 Koncert gramofonowy. — 17.15 „Ogrodnik śląski". — 17.45 Muzyka operowa z Warszawy. — 18.45 Rozmaitości. — 19.05 Komunikaty harcerskie. — 19.10. Muzyka. 19.25 Feljeton kinematograficzny. — 19.50 Opera Weinbergera p. t.: „Szwanda — Dudziarz" z Poznania. — Po operze komunikaty z Warszawy.

Warszawa, fala 1.395 m.: 12.05 Transmisja z Wilna (doroczny jarmark w dniu patrona Wilna, św. Kazimierza). — 13.10 i 15.00 Komunikaty. — 15.45 Chwilka letnicza. — 16.15 Muzyka z płyt gramofonowych. — 17.45 Muzyka operowa. — 18.45 Rozmaitości. — 19.10 Giełda rolnicza. — 19.50 Transmisja opery z Poznania. Następnie komunikaty.

Kraków, fala 314,1 m.: Transmisja jarmarku z Wilna. — 13.10 i 15.00 Transmisja komunikatów z Warszawy. — 16.15 Koncert z płyt gramofonowych. — 17.15 Przegląd radjowy. — 17.45 Transmisja muzyki z Warszawy. — 18.45 Rozmaitości. — 19.20 Odczyt. — 19.50 Transmisja z opery poznańskiej. Następnie komunikaty.

Poznań, fala 336,3 m.: 13.05 Koncert gramofonowy. — 14.00 i 14.15 Giełdy i komunikaty. — 17.45 Koncert wielonczelistów. — 18.55 Odczyt. — 19.10 Interludjum muzyczne. — 19.50 Transmisja opery Weinbergera „Schwanda — Dudziarz". — 22.45 Muzyka taneczna.

Wrocław, fala 325 m. **Gliwice,** fala 253 m.: 16.30 Koncert. — 17.30 Słuchowisko dla dzieci. — 18.25 Odczyt. — 19.15 Płyty gramofonowe. — 21.30 Wesoła audycja. — 22.30 Muzyka taneczna.

Berlin, fala 475,4 m.: 14.00 Płyty gramofonowe. — 15.20 Odczyt. — 16.30 Koncert z Lipska. — 17.30 Program dla młodzieży. — 18.30 Płyty gramofonowe. — 19.00 Anegdoty. — 20.20 Wesoły wieczór karnawałowy.

Wiedeń, fala 519,9 m.: 11.00 Płyty gramofonowe. — 15.00 Nadawanie obrazów. — 18.10 Baśń karnawałowa. — 18.45 Wesoła audycja. — 21.10 Orkiestra i soliści.

Nadesłane.

Połomia w Rybnickiem. Gospodarz J. Polok obchodzi w dniu 6 marca br. 50-lecie urodzin. Z okazji tej składają krewni i przyjaciele życzenia wszelkiej pomyślności, oraz najlepszego powodzenia. (Do życzeń przyłączają się agent Jan Herok oraz redakcja „Katolika").

Nakładem i czcionkami firmy „Katolik", spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu, Śląsk Opolski. — Za redakcję odpowiedzialny: Franciszek Godula w Król. Hucie.

Rozkład lotów
ważny od dnia 1. III. 1930 r.

—o—

Odloty z Katowic:

Godz. 11.00 do Krakowa,
„ 11.15 „ Wiednia,
„ 13.00 „ Krakowa,
„ 13.15 „ Warszawy.

We wtorki, czwartki i soboty lot do Wiednia odbywa się przez Brno.

Przyloty do Katowic:

Godz. 10.30 z Warszawy,
„ 10.45 z Krakowa,
„ 12.30 z Wiednia,
„ 12.45 z Krakowa.

We wtorki, czwartki i soboty loty z Wiednia przez Brno.

Odjazd samochodu z miasta:

10.40 dla pasażerów do Krakowa, Wiednia i Brna,
12.40 dla pasażerów do Krakowa i Warszawy.

—o—

Odjazd autobusu z przed dworca głównego.